



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 45/00-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu dňa 23. augusta 2000 prerokoval podnet [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], ktorým sa domáhal vrátenia spôsobilosti na právne úkony a namietal porušenie Ústavy Slovenskej republiky a zákona pri jeho umiestnení v ústave sociálnych služieb, a takto

r o z h o d o l :

Konanie vo veci podnetu [REDAKOVANÉ] z a s t a v u j e pre nesplnenie procesnej podmienky povinného právneho zastúpenia.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol dňa 29. marca 2000 doručený podnet [REDAKOVANÉ], ktorým sa menovaný domáhal vrátenia spôsobilosti na právne úkony a namietal porušenie Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a zákona pri jeho umiestnení v ústave sociálnych služieb. V prípade osoby umiestnenej v domove sociálnych služieb a zbavenej spôsobilosti na právne úkony uplatňuje ústavný súd požiadavku splnenia procesných podmienok primerane jej situácii a osobným vlastnostiam, tak aby mohla uplatniť svoje ústavné práva.

Ústavný súd Slovenskej republiky podnet [REDAKOVANÉ] predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu dňa 29. júna 2000. V časti žiadosti o vrátenie spôsobilosti na právne úkony ho odmietol pre nedostatok právomoci. V časti namietajúcej porušenie práv podľa čl. 17 ods. 1 a 6 a čl. 23 ods. 1 a 3 ústavy ho prijal na ďalšie konanie.

Následne ústavný súd vyzval:

- listom zo 6. júla 2000 riaditeľa Domova sociálnych služieb K., aby sa vyjadril k podnetu [REDAKOVANÉ] a aby oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní ústavného súdu. Odpoveď riaditeľa Domova sociálnych služieb K. bola ústavnému súdu doručená 19. apríla 2000. K veci uviedol, že [REDAKOVANÉ] už v spolupráci s domovom sociálnych služieb podal Okresnému súdu v T. žiadosť o vrátenie spôsobilosti na právne úkony. Riaditeľ domova sociálnych služieb netrval na ústnom pojednávaní.

- listom zo 6. júla 2000 predsedu Okresného súdu v N., aby sa vyjadril k podnetu [REDAKOVANÉ] aby uviedol, aké opatrenia v jeho veci Okresný súd v N. vykonal, a či trvá na ústnom pojednávaní ústavného súdu. Predseda Okresného súdu v N. k veci uviedol:

„Dňa 18. 6. 1996 bol na Okresný súd v N. postúpený spis z Okresného súdu T. (sp. zn. P 202/90 – OS T.) v právnej veci už pozbaveného spôsobilosti na právne úkony [REDAKOVANÉ], ktorý sa v tomto čase nachádzal v DSS O. (okres N.).

Dňa 15. 4. 1997 podal nesvojprávny [REDAKOVANÉ] na Okresný súd v Nitre návrh o vrátenie spôsobilosti na právne úkony podľa ustanovenia § 186 ods. 3 OSP. Súd zamietol návrh dňa 12. 3. 1998 a rozsudok nadobudol právoplatnosť 22. 5. 1998.

Dňa 23. 8. 1999 bol na tunajší súd podaný návrh o schválenie právneho úkonu za nesvojprávneho [REDAKOVANÉ], ktorý sa v tom čase nachádzal už v DSS T.. Vzhľadom na túto okolnosť (zmena miestnej príslušnosti) bol spis OS v Nitre (P 211/96) postúpený dňa 21. 9. 1999 na Okresný súd v T., ktorý naďalej vedie tento spis pod sp. zn. P 165/99.

Dávam túto skutočnosť do pozornosti s tým, že procesný súd v súčasnej dobe je Okresný súd v T..

Netrvám na ústnom pojednávaní ústavného súdu a súhlasím s postupom podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.“

- listom zo 6. júla 2000 podnecovateľa [REDAKOVANÉ], aby si do 15 dní od prevzatia tejto výzvy ustanovil právneho zástupcu alebo aby požiadal ústavný súd o jeho ustanovenie. Lehota na ustanovenie právneho zástupcu márne uplynula 29. júla 2000.

Vzhľadom na ustanovenie § 20 ods. 2 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nemôže ústavný súd konať o podnete, ak podnecovateľ nemá právneho zástupcu. „Ústavný súd Slovenskej republiky nemá právomoc ustanoviť navrhovateľovi advokáta alebo komerčného právnikovi proti jeho vôli, aby ho zastupoval v konaní pred ústavným súdom. Podmienku zastúpenia navrhovateľa zákon nedovoľuje odpustiť. Nesplnenie tejto zákonom ustanovenej podmienky je preto nedostatkom podmienky konania pred ústavným súdom a má za následok zastavenie konania“ (II. ÚS 62/1998), a to i vtedy, keď existujú dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 54 zákona o ústavnom súde na to, aby ústavný súd nepripustil späťvzatie podnetu.

Ústavný súd teda musí zastaviť konanie napriek tomu, že sa v dôsledku zastavenia konania nezistí, či boli porušené základné práva [REDAKOVANÉ] podľa čl. 17 ods. 1 a 6 a čl. 23 ods. 1 a 3 ústavy, lebo sa nezistí, či sa v prípade [REDAKOVANÉ] uplatnil režim periodického preskúmavania držania osôb v zdravotníckych zariadeniach zakotvený v ustanoveniach § 191a až 191f Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý sa podľa názoru ústavného súdu vzťahuje aj na osoby umiestnené a držané v domovoch sociálnych služieb a pozbavené spôsobilosti na právne úkony.

Pre osoby zbavené spôsobilosti na právne úkony a umiestnené v domovoch sociálnych služieb nie je vytvorený zvláštny právny mechanizmus ochrany ich práv podľa čl. 17 ods. 1 a 6 a čl. 23 ods. 1 a 3 ústavy. Táto situácia im v právnom štáte nemôže byť na ujmu. Preto treba na ochranu ich uvedených práv použiť najbližší podobný mechanizmus, ktorý upravuje § 191a až § 191f OSP.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.